

DOI: 10.31866/2616-7581.4.2.2021.245820

УДК 784.9:78.071Чумаков

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСІЯ ЧУМАКОВА

Наталія Ковмір

асистент кафедри музичного мистецтва; ORCID: 0000-0001-5290-2629; e-mail: tesknukim@ukr.net
Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація

Мета дослідження – виявити специфіку стильових вимірів творчості О. Чумакова. В статті проаналізовано різні аспекти діяльності О. Чумакова, що вражає багатоманітністю творчих проявів. Артист гармонічно сполучає кар'єру співака із композиторською роботою та майстерністю аранжувальника. **Методологія дослідження** полягає в поєднанні теоретичних методів (аналізу, синтезу, узагальнення й біографічного методу), а також емпіричних, що використані для спостереження за багатогранною творчістю О. Чумакова. **Наукова новизна дослідження** – виявлено основні ознаки творчості О. Чумакова; з'ясовано, що вокальна майстерність митця проявляється у застосуванні соул-співу. Стиль композицій О. Чумакова дає можливість використовувати традиції госпелу. Домінантними напрямками, в яких написано його пісні, є фанк, ф'южн, поп. **Висновки.** Зазначено, що співаки, які поєднують виконавську діяльність із композиторською справою, аранжуванням, роботою у студії звукозапису можуть вважатися професіоналами своєї справи. Маючи практичні вокальні навички, композитор добре враховує технічні можливості співаків, намагається підкреслити їхні сильні сторони. О. Чумаков є також ведучим, літератором та актором. Усі ці якості свідчать про його універсальність та високий професіоналізм. У концертних виступах співака відсутня яскрава ефектність чи неординарна сценографія, адже виконавець надає перевагу «класичному» типу сценічної поведінки, коли головний акцент припадає на музичний бік композицій. Вокальна вправність, яка проявляється у використанні різних вокальних манер, інтонаційній точності та стильовій вишуканості є домінантними елементами виступів О. Чумакова.

Ключові слова: співак; соул; композитор; творчість; пісня; вокал; Олексій Чумаков

Вступ

Вокальна практика сьогодення представлена значною кількістю виконавців. Солісти та учасники гуртів працюють у різних стильових напрямках. Проте не кожен з них може бути зразком для наслідування. Професійна майстерність естрадного співака проявляється у певних показниках, серед яких чільне місце відводиться артистизму, розвиненим навичкам сценічного руху і, найголовніше, вокальній майстерності. О. Чумаков – співак, виконавський професійний рівень якого є високим. На сьогодні відсутні дослідження, в яких би здійснювався ана-

ліз стильових вимірів його творчості та виокремлювались вокальні техніки, які ним застосовуються. Використання біографічного та індуктивного методів дозволить створити уявлення щодо специфіки розвитку сучасного мистецтва естрадного співу та вимірів виконавської універсальності.

Мета

Мета дослідження – виявити специфіку стильових вимірів творчості О. Чумакова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виявлення специфіки сучасного естрадного виконавства зумовлює використання широкого спектра робіт, в яких висвітлюються питання методики навчання естрадному вокалу. Окреслений дослідницький ракурс обрано в статті В. Бокоч, Л. Кузьменко-Присяжної, Л. Остапенко. Деякі аспекти естрадного виконавства представлені в публікації Ж. Закрасняної та І. Мельниченко, присвяченій розвитку виконавської виразності співака спеціальності «Академічний вокал». Артистизм у сучасному вокальному мистецтві є предметом наукового інтересу В. Мозгового та О. Кедіса, а питання виховання універсальності музиканта-виконавця розкриваються у статті А. Попової. Риси стильового напряму ф'южн окреслюються М. Перцовим. О. Шпортько аналізує специфіку творчості Майкла Болтона. Вищезгадані теоретичні результати розробок вітчизняних дослідників становлять основу, на якій здійснюється аналіз творчої діяльності О. Чумакова.

297

Виклад матеріалу дослідження

Досліджуючи естрадне мистецтво доречно визначити показники, які дають можливість певним чином виявити рівень професійної підготовки співака. Вітчизняні автори, аналізуючи вокальну майстерність співака, пропонують виділяти такі чинники: «пошук виконавської манери, яка буде охоплювати й сценічну поведінку, і неповторний візуальний образ, й унікальне забарвлення голосу, що будуть своєрідною "візитною карткою" співака» (Бокоч та ін., 2017, с. 32). Серед навичок, які обов'язково мають опанувати вокалісти є робота з мікрофоном та іншою звукопідсилювальною технікою. Наявність спеціальної апаратури нерідко дозволяє виконавцям не мати надзвичайно яскравих вокальних даних. Зокрема, це буде проявлятися у відсутності потреби у значній амплітуді гучності, адже «естрадні виконавці зазвичай виступають у залах із зовсім іншою акустикою. Часто їм навіть не потрібен сильний голос, оскільки проблема гучності вирішується звукопідсилювальною апаратурою» (Закрасняна & Мельниченко, 2018, с. 80).

Проте, як можна переконатися, ті співаки, які належать до першого «ешелону» вітчизняної та зарубіжної естради, мають неабиякі вокальні дані, які доповнюються неповторним іміджем, яскравою сценографією тощо. Доволі сумнівним є твердження, що у сучасних естрадних виконавців існує єдина вимога – бути унікальними. «На академічній сцені існують досить строгі, усталені тради-

ції, порушувати які не заведено, а в сучасній музиці найбільше цінується тільки одна "традиція" – унікальність, завдяки якій співак стає популярним» (Закрасняна & Мельниченко, 2018, с. 79). На наше переконання, естрадний виконавець повинен мати свою «родзинку», унікальну манеру співу чи специфічну сценічну поведінку, яка увиразнює його з-поміж інших співаків, робить його імідж таким, що добре запам'ятається слухацькій аудиторії. Проте не менш важливою є вокальна майстерність, адже лише у деяких стильових напрямках естрадної музики мало уваги приділяється вокалу (rep).

О. Чумаков (народився 12 березня 1981 року) є виконавцем, чия творчість багато в чому може бути зразковою для молодих співаків. Попри те, що він народився в місті Самарканд (Узбекистан), він має вірменсько-болгарське коріння. О. Чумаков здобув професійну освіту у галузі вокального мистецтва естради, навчаючись у Тюменському вищому коледжі мистецтв. Ще з підліткового віку він почав писати пісні. О. Чумаков доволі рано почав брати участь у різноманітних вокальних конкурсах та фестивалях, де здобував призові місця, причому не лише як виконавець, а і як композитор.

Вкрай важливою якістю для виконавця є універсальність. «Універсальність музикантів, виконавців наразі є досить важливою для сучасної музичної практики. Вона є мірилом адаптації до соціокультурних умов сьогодення та дозволяє переконатися у високому професійному рівні артиста» (Попова, 2021, с. 74). Саме ті співаки, які поєднують виконавську діяльність із композиторською справою, аранжуванням, роботою у студії звукозапису можуть вважатися професіоналами своєї справи. Маючи практичні вокальні навички, композитор добре враховує технічні можливості співаків, намагається підсилити їх сильні сторони та прибрати незручні місця чи такі, що є невигащними у технічному аспекті. Здатність створювати репертуар як для себе, так і для інших співаків дає можливість засвідчити професійну майстерність О. Чумакова.

О. Чумаков чимало працює у студіях звукозапису, адже виступає також як саунд-продюсер. Поєднуючи ролі композитора, аранжувальника, а також контролюючи процес запису музичного твору, О. Чумаков може врахувати кожен крок на шляху здійснення художнього твору. Особливо це є доречним, враховуючи значення якісного запису, який презентуватиме як виконавця, так і композитора. Студійний запис дає можливість популяризувати пісні, додатково рекламувати їх. «В XXI ст. у зв'язку зі зростанням ролі звукозапису в студійній і концертній діяльності музикантів розкриваються нові шляхи розвитку мистецтва, зокрема наявна тенденція до мультиінструменталізму» (Перцов, 2021, с. 79).

У творчому доробку О. Чумакова альбоми «Сни про щось більше», «Тут і там», «Небо у твоїх очах». Всі вони містять не менше тринадцяти композицій, а у другому альбомі їх двадцять. Така порівняно невелика кількість альбомів компенсується їх масштабністю, адже у багатьох співаків може бути й вдвічі чи втричі більше альбомів, проте кількість пісень у них не перевершує десяти. Пісні з альбомів також є доволі розгорнутими, тривалість набагато довшою, ніж трихвилинний стандарт, що був поширений на радіо та телеканалах. Кожна з них побудована за законами драматургії, в них наявна зав'язка, поступовий розвиток, рух до кульмінації та завершення. Використовується куплетна форма, в якій

можуть бути такі структури, як бридж, що виконують функцію розрядження та переключення.

За стильовими ознаками альбоми О. Чумакова можуть бути серед таких мейнстримних напрямів джазу, як фанк, ф'южн, а також стиль поп-соул. Водночас увага до аранжування, застосування великого виконавського складу дають можливість стверджувати про звернення до традицій музики ери свінгу. Вокальні партії виконавця демонструють усі барви голосу співака (баритональний тенор), який за тембром нагадує баритон, тоді як діапазон є теноровим. Нерідко використовується соул-розспів, великі вокальні пасажі, що обрамлюють основну мелодичну лінію. Застосовуються імпровізаційні вставки, які виконуються співаком-солістом. Проте це не створює враження надмірності та не є зайвим у піснях. Витонченість та врівноваженість усіх компонентів музичної тканини є характерною ознакою композицій співака. Тематика пісень О. Чумакова пов'язана з лірикою.

У більшості пісень співака використовується надзвичайно великий виконавський склад. О. Чумаков надає перевагу звучанню колективу типу комбо (гітара, бас-гітара, клавішні, саксофон, труба, ударні) із додаванням струнних інструментів або навіть естрадно-симфонічному оркестру. Подібна інструментальна різноманітність та багатство тембральних фарб використовуються продумано. Кожна пісня супроводжується обов'язковою участю бек-вокалістів, спів яких нагадує традиційний госпел-спів у ліричних композиціях, а у швидких – характерні фанкові формули, що виконуються блок-акордами. В кожній з пісень використовується цікаве неординарне аранжування, яке створює різну атмосферу та розкриває образно-художній зміст твору. Авторський підхід О. Чумакова спрямований на створення фірмового вишуканого звучання, в якому кожен звук доречний, а голос супроводжується звучанням великого інструментального складу. Інструментальний супровід відтіняє соліста та бек-вокалістів, створюючи яскраве тло.

Можна прослідкувати використання здобутків класичної музичної практики, що проявляється у мотивному розвитку, логічності викладу, багатстві гармонічної мови, продуманому та ретельному аранжуванні. Водночас чимало елементів походять від прото-джазових та джазових форм. У побудові композицій використовується структура типу «питання-відповідь», що походить від практики госпелу. Характерною рисою творчого підходу О. Чумакова є застосування джазової гармонії, блок-акордів, неординарних гармонічних зворотів, відхилень та модуляцій. Створення гармонічних еліпсів завжди є виправданим та таким, що підкреслює змістовне наповнення пісень. Їх призначення пов'язане з намаганням максимально розкрити потенціал, наявний у кожній темі.

Важливою частиною виступів виконавця є наявність артистизму. Причому зазначений феномен може розумітись і як залучення акторської майстерності у виступі, і як залучення сценічної яскравості. «Виконавська майстерність почала тісно переплітатися з акторською, а видовищність стала запорукою успішного представлення естрадно-вокального номера глядацькій аудиторії» (Мозговий & Кедіс, 2018, с. 443). Концертним виступам співака не потрібна яскрава ефектність чи неординарна сценографія, адже виконавець надає перевагу «класичному» типу сценічної поведінки, коли головний акцент припадає на музичний

бік композицій. Вокальна вправність, яка проявляється у використанні різних вокальних манер, інтонаційної точності та стильовій вишуканості є домінантними елементами виступів О. Чумакова. Водночас не можна казати про відсутність акторських здібностей у виконавця. О. Чумаков проявив себе як режисер, актор і продюсер стрічок. Рівень його акторської майстерності доволі високий, адже він виконував різні ролі – від комедійних до серйозних персонажів.

Показником високого рівня професійної майстерності співака був його дуетний виступ з провідним американським співаком Майклом Болтоном 2011 року спочатку у Польщі у місті Зелена Гура, а вже потім у Москві. Зауважимо, що О. Чумаков багато в чому наслідує ті вокальні та творчі принципи, що притаманні Майклу Болтону. Останній не лише поєднує виконавську та композиторську діяльність, а й також володіє чималою універсальністю та надає перевагу соул-співу. «Майкл Болтон став своєрідним символом жанру поп-рок-балади, який набув поширення в музичній культурі останньої третини минулого століття. Його вокальна манера пов'язана зі стилістикою соул-музики. Для Болтона-співака характерна універсальність, яка проявляється у здатності виконувати як академічні твори, так і неакадемічні, використовуючи різні вокальні техніки» (Шпортько, 2020, с. 222).

Наразі О. Чумаков також виступає не лише як виконавець, а і як артменеджер та ведучий (працював ведучим на шоу, зокрема й на конкурсі «Нова хвиля»). «Родзинкою» у загальній картині творчих здобутків О. Чумакова є його досягнення на літературній письменницькій ниві, адже упродовж останніх років він створив два романи та новелу. Подібний рівень універсальності є таким, що багато в чому перевершує здобутки інших співаків, які концентруються виключно на виконавській діяльності.

Висновки

Діяльність О. Чумакова може вважатися такою, що вражає багатоманітністю творчих проявів. Співацька кар'єра гармонічно сполучається із композиторською роботою та майстерністю аранжувальника. О. Чумаков є також ведучим, літератором та актором. Усі ці якості свідчать про його універсальність та високий професіоналізм. Стиль композицій О. Чумакова дає можливість казати про використання традицій госпелу. Домінантними напрямками, в яких написано його пісні, є фанк, ф'южн, поп. Вокальна манера співака характеризується застосуванням соул-співу. Витонченість аранжувань із залученням великого виконавського інструментального складу свідчать про використання традицій музики ери свінгу. Так само від свінг-стилістики походять такі риси композицій, як використання джазової гармонії, продумана лінія бек-вокалу.

Список бібліографічних посилань

Бокоч, В. А., Кузьменко-Присяжна, Л. І., & Остапенко, Л. В. (2017). До проблеми методики навчання естрадного вокалу. *Молодий вчений*, 8(48), 31-34.

- Закрасняна, Ж. М., & Мельниченко, І. В. (2018). Методи розвитку виконавської виразності співака спеціальності «академічний вокал». *Імідж сучасного педагога*, 5(182), 78-81. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20\(182\)-78-81](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20(182)-78-81)
- Мозговий, В. Л., & Кедіс, О. Ю. (2018). Артистизм у сучасному вокальному мистецтві. *Молодий вчений*, 4(56), 443-446.
- Перцов, М. (2021). Риси стильового напрямку ф'южн у творчості Валерія Степанова. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 36(2), 75-79. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-2-11>
- Попова, А. Б. (2021). Питання виховання універсальності в сучасному музичному виконавстві. *Інноваційна педагогіка*, 33(2), 71-74. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/33-2.13>
- Шпортко, О. (2020). Майкл Болтон: стилістика творчості. В *Музика в діалозі з сучасністю: мистецькі, педагогічні, комунікаційні аспекти музичної культури України XXI століття*, Матеріали щорічної науково-практичної інтернет-конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів, магістрів та студентів (с. 220-222). Видавничий центр КНУКіМ.
- Gumenyuk, T., Frotveit, M., Bondar, I., Horban, Yu., & Karakoz, O. (2021). Cultural diplomacy in modern international relations: The influence of digitalization. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 99(7), 1549-1560. <http://www.jatit.org/volumes/Vol99No7/7Vol99No7.pdf>.

References

- Bokoch, V. A., Kuzmenko-Prysiazhna, L. I., & Ostapenko, L. V. (2017). Do Problemy Metodyky Navchannia Estradnoho Vokalu [To the Problem of the Methodology of Teaching Pop Vocal]. *Molodyi Vchenyi [Young Scientist]*, 8(48), 31-34 [in Ukrainian].
- Gumenyuk, T., Frotveit, M., Bondar, I., Horban, Yu., & Karakoz, O. (2021). Cultural Diplomacy in Modern International Relations: The Influence of Digitalization. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 99(7), 1549-1560. <http://www.jatit.org/volumes/Vol99No7/7Vol99No7.pdf>
- Mozghovyi, V. L., & Kedis, O. Yu. (2018). Artystyzm u Suchasnomu Vokalnomu Mystetstvi [Artistry in Modern Vocal Art]. *Molodyi Vchenyi [Young Scientist]*, 4(56), 443-446 [in Ukrainian].
- Pertsov, M. (2021). Rysy Stylovoho Napriamu Fiuzhn u Tvorchosti Valerii Stepanova [Features of Style Direction Fusion in the Work of Valeriy Stepanov]. *Aktualni Pytannia Humanitarnykh Nauk [Humanities Science Current Issues]*, 36(2), 75-79. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-2-11> [in Ukrainian].
- Popova, A. (2021). Pytannia Vykhovannia Universalnosti v Suchasnomu Muzychnomu Vykonavstvi [Issues of Education of Universality in Modern Music Performance]. *Innovatsiina Pedahohika [Innovative Pedagogy]*, 33(2), 71-74. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/33-2.13> [in Ukrainian].
- Shportko, O. (2020). Maikl Bolton: Stylistyka Tvorchosti [Michael Bolton: Stylistics of Creativity]. In *Muzyka v Dialozi z Suchasnistiu: Mystetski, Pedahohichni, Komunikatsiini Aspekty Muzychnoi Kultury Ukrainy XXI Stolittia [Music in Dialogue with Modernity: Artistic, Pedagogical, Communication Aspects of Musical Culture of Ukraine of the XXI Century]*, Proceedings of the Annual Scientific-Practical Internet Conference (pp. 220-222). KNUKIM Publishing [in Ukrainian].

Zakrasniana, Zh. M., & Melnychenko, I. V. (2018). Metody Rozvytku Vykonavskoi Vyrznosti Spivaka Spetsialnosti "Akademichni Vokal" [Methods of Development of Performing Expressiveness of the Specialty "Academic Vocal"]. *Imidzh Suchasnoho Pedahoha [Image of the Modern Pedagogue]*, 5(182), 78-81. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20\(182\)-78-81](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-5%20(182)-78-81) [in Ukrainian].

OLEKSII CHUMAKOV'S CREATIVE ACTIVITY

Nataliia Kovmir

*Assistant at the Musical Art Department; ORCID ID 0000-0001-5290-2629; tesknukim@ukr.net
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine*

Abstract

The article analyzes various aspects of Oleksii Chumakov's creative activity. Oleksii Chumakov's activity can be considered as striking in its variety of creative manifestations. His singing career is harmoniously combined with his work as a composer and arranger. **The purpose of the article** is to identify the specifics of stylistic dimensions of O. Chumakov's work. The article analyzes various aspects of O. Chumakov's activity, which impresses with the variety of creative manifestations. The artist harmoniously combines the singer's career with composing and arranging skills. **The research methodology** consists of theoretical methods (analysis, synthesis, generalization, biographical method), as well as empirical ones to observe the multifaceted work of O. Chumakov. **The scientific novelty of the research** is that the main features of O. Chumakov's work are revealed, it is found out that the artist's vocal skill is manifested in the use of soul singing. The style of Chumakov's compositions makes it possible to use the traditions of the gospel. The dominant directions in which his songs were written are funk, fusion, pop. **Conclusions.** It is noted that singers, who combine performance with composing, arranging, working in a recording studio, can rightly be considered professionals in their field. Having practical vocal skills, the composer takes into account the technical capabilities of singers, trying to emphasize their strengths. Oleksii Chumakov is also a presenter, writer and actor. All these qualities testify his versatility and high professionalism. In the concert performances of the singer, there is no bright effect or extraordinary scenography, because the performer prefers the 'classical' type of stage behaviour when the main emphasis is on the musical side of the compositions. Vocal skill, which manifests itself in the use of various vocal manners, intonation accuracy and stylistic sophistication, are the dominant elements of O. Chumakov's performances.

Keywords: singer, soul, composer, creative activity, song, vocal, Oleksii Chumakov

ТВОРЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ АЛЕКСЕЯ ЧУМАКОВА

Наталья Ковмир

ассистент кафедры музыкального искусства; ORCID: 0000-0001-5290-2629; e-mail: tesknukim@ukr.net
Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина

Аннотация

Цель исследования – выявить специфику стилевых аспектов творчества А. Чумакова. В статье анализируются разные аспекты деятельности А. Чумакова, которая поражает многообразием творческих проявлений. Артист гармонично сочетает певческую карьеру с композиторской работой и мастерством аранжировщика. **Методология исследования** заключается в сочетании теоретических методов (анализа, синтеза, обобщения и биографического метода), а также эмпирических, которые использованы для наблюдения за многогранным творчеством А. Чумакова. **Научная новизна исследования** – выявлены основные признаки творчества А. Чумакова; выяснено, что вокальное мастерство художника проявляется в применении соул-пения. Стиль композиций А. Чумакова позволяет использовать традиции госпела. Доминантными направлениями, в которых написаны его песни, являются фанк, фьюжн, поп. **Выводы.** Отмечено, что певцы, объединяющие исполнительскую деятельность с композиторским делом, аранжировкой, работой в студии звукозаписи, могут по праву считаться профессионалами своего дела. Имея практические вокальные навыки, композитор хорошо учитывает технические возможности певцов, пытается подчеркнуть их сильные стороны. А. Чумаков также является ведущим, литератором и актером. Все эти качества свидетельствуют об его универсальности и высоком профессионализме. В концертных выступлениях певца отсутствует яркая эффектность или неординарная сцениграфия, ведь исполнитель предпочитает «классический» тип сценического поведения, когда главный акцент приходится на музыкальную сторону композиций. Вокальная сноровка, которая проявляется в использовании различных вокальных манер, интонационной точности и стиливой изысканности, являются доминантными элементами выступлений А. Чумакова.

Ключевые слова: певец; соул; композитор; творчество; песня; вокал; Алексей Чумаков

